

Dannebrogsviden

Dannebrog og idrætten

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videntcenter om Dannebrog Flagkonsulent i Dannebrog-Samfundet. Udarbejdet september 2025.

Dannebrogsviden handler om idrættens anvendelse af faner og flag

Idrætten i Danmark anvender Dannebrog som et integreret symbol for deres aktiviteter. Dannebrogflag og dannebrogsfaner benyttes ved stævner, opvisninger, konkurrencer og rejser til udlandet. Idrættens brug af faner og flag har sine egne traditioner og kutymer.

Fra 1. januar 2025 skal der i henhold til Lov m flagning ansøges om særlig tilladelse hos politiet når man vil flage med et andet lands nationalflag, områdeflag eller flag, der må sidestilles hermed ved idrætsstævner, konkurrencer eller lignende. Undtaget er det finske, færøske, grønlandske, islandske, norske, svenske og tyske flag. Derudover er det for øjeblikket tilladt uden ansøgning at flage med det ukrainske flag.

Dannebrog er et nationalt, kulturelt og centralt symbol i dansk idræt. Inden for gymnastikken anvendes flag og faner ved opvisninger og stævner. Det ses også ved landskampe og sportsbegivenheder, hvor tilhængere ikklæder sig Dannebrog eller maler ansigtet med flagets farver og form.

Dannebrogsfanen ved gymnastikopvisning

Fanen betragtes som en naturlig del af en gymnastikopvisning eller et stævne.

Mange arrangementer begynder med en samlet faneindmarch. En faneindmarch er en procession, hvor fanebærere går forrest med gymnastikholdenes faner eller at hold repræsenterer Danmark ved internationale stævner. Faneindmarchen anvendes som den officielle start på et stævne eller opvisning. Alle deltagende hold eller foreninger bærer deres faner ind samtidig. Tilskuerne rejser sig og sætter sig først, når indmarchen er tilendebragt.

Anvendelse af dannebrogsfaner har sin baggrund i skytteforeningerne i 1860'erne. I forbindelse med de slesvigske krige ønskede man i Danmark at være bedre forberedt til krig og startede derfor en række frivillige skytteforeninger landet over. Her lærte bønderne at skyde og fik fysisk militær træning. Da alle skytteforeningerne blev opbygget efter den gældende landmilitære organisationsstruktur, blev dannebrogsfanen et naturligt og vigtigt samlingspunkt for skytteforeningens medlemmer.

Gymnastikkens fanekommandoer og faneføring

Ved gymnastikopvisninger og stævner anvender fanebæreren bestemte indøvede bære- og hilsemåder samt bestemte entydige fanekommandoer.

En fanehilsen er et ritual. Ved gymnastikstævner sænkes derfor dannebrogsfanen i en fanehilsen som en tak for tilskuernes velkomst ved et stævnes begyndelse. Fanen hilser ikke tilskuerne, men anerkender på gymnastikholdets vegne de tilstedeværendes interesse for stævnet.

Fanen løft: Fanebæreren står med fanen løftet til lodret position med venstre arm næsten strakt og med højre hånd placeret under faneskoen som er den nederste messingdel af fanestangen.

Fanen hils: Beordres efter kommandoen *fanen løft*. Ved *fanen hils* føres fanen fra lodret position til vandret position hvor begge arme er strakt så højt som muligt og holder fanen over hovedet. Fanedugen må ikke røre gulvet når fanen hilser. Denne type af fanehilsen er den almindelige hilseform ved gymnastikopvisninger og stævner. Når *fanen hils* er gennemført beordres fanen i position *fanen løft* hvorefter fanen føres fra vandret tilbage lodret placering.

Tak: Kommando betyder at fanen kan løftes fra vandret til lodret placering efter hilsen.

Fanen ved fod: Fanebærerens hvilestilling. Kommandoen betyder at fanen føres ned langs højre side af kroppen og ender på den udvendige side af højre fod. Fanestangen fastholdes med højre hånd med armen let bøjet så fanen vinkles ud fra kroppen.

Idrætten anvender dannebrogflag

At flage med Dannebrog er en symbolsk handling. Flagning er når der hejses et flag i en flagstang.

Når idrætten mødes begynder stævnet eller opvisningen ofte med at man i fællesskab hejser Dannebrog. Ved internationale stævner vises hvilke lande der deltager ved at deres nationalflag er hejst på flagstænger på stævneområdet. Ved konkurrencer kan landes nationalflag være en del af ceremonierne i forbindelse med præmieoverrækkelse og nationalsange.

Dannebrog anvendes som flag ved idrætsbegivenheder, stævner, konkurrencer, opvisninger og landskampe, for at vise både at vise national stolthed men også støtte til danske idrætsudøvere.

Dannebrog og flagets rød-hvide farver udgør en væsentlig del af danske tilskuere og fans i- og udklædning. Ofte bliver farverne særligt anvendt i forbindelse med landskampe inden for fodbold og håndbold.

Dannebrog anvendes af idrætten på forskellige måder til at vise national identitet, til dekoration ved opvisninger, som et symbol på støtte til et hold eller som en del af spillet i sportsgrene som f.eks. flag football.

Idrætten anvender danske flagningstider

Dannebrog må hejses hver dag hele året. Dannebrog hejses normalt fra solopgang og hales ned ved solnedgang. Idrætten hejser ikke Dannebrog før kl.08:00. På dage, hvor solen først står op efter kl. 08:00, bliver flaget først hejst ved solopgang.

Netsiden "Almanak" www.suninfo.dk rummer mulighed for at idrætten kan få præcise op- og nedgangstider for solen på et vilkårligt sted i Danmark.

Dannebrog er aldrig hejst efter at solen er gået ned. Hvis idrætten vil flage om natten, skal alle flag være selvstændigt belyst. Flaget må godt hales ned før solnedgang, hvis der er behov for det.

Idrætten lægger aldrig Dannebrog sammen, hvis det er vådt. Ofte kan flaget være fugtigt, selvom det ikke har regnet. Flaget må efter nedhalingen ikke røre jorden.

Idrætten flager med Dannebrog sammen med andre landes nationalflag

Når idrætten flager med Dannebrog sammen med andre landes nationalflag, har Dannebrog altid den fornemste placering. Det betyder at det altid skal være fremmest, øverst og højest. Det rangerer foran alle andre nationalflag. Når Dannebrog hejses på flagstangen vil det blive anbragt på den fornemste plads enten i midten eller forrest til venstre for tilskuerne. Flagene placeres i henhold til den alfabetiske rangmæssige rækkefølge efter landenes franske betegnelser. Dannebrog vil altid være hejst samtidig med de andre landes nationalflag.

Hvis særlige grunde taler for det, kan man bryde den alfabetiske rangmæssige rækkefølge. Det gøres ved at anbringe et bestemt lands nationalflag - som idrætten ønsker at fremhæve - næst efter Dannebrog.

Alle flag skal have de samme vandrette længdemål. Hvis Dannebrog hejses på en højere fritstående lodret flagstang, skal Dannebrog være større for dermed at være mere synlig.

